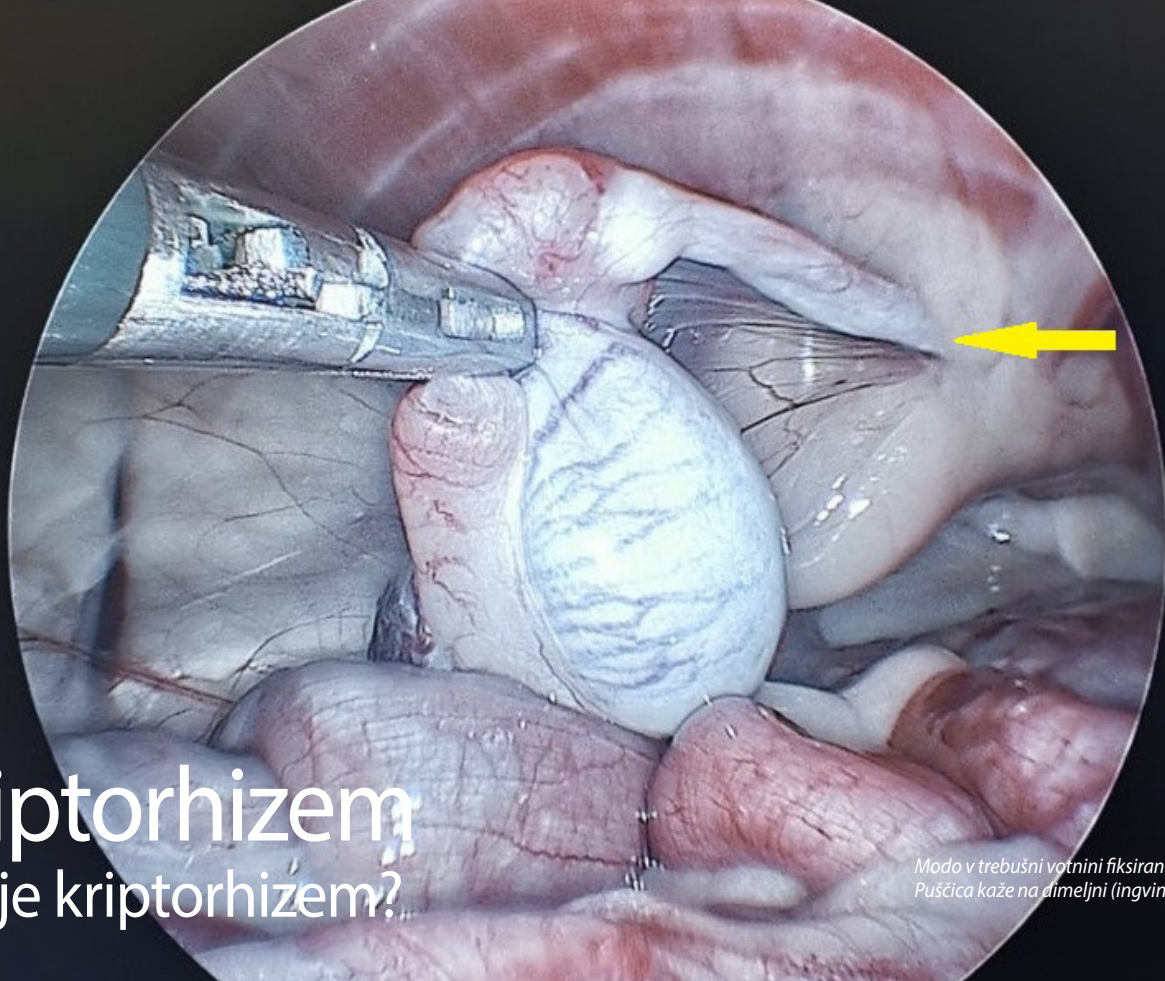

Kriptorhizem

Kaj je kriptorhizem?

Modo v trebušni votlini fiksirano s prijemalko. Puščica kaže na dimeljni (ingvinalni) kanal

Besedilo in slike: Emir Mujagić, dr. vet. med.

Beseda kriptorhizem izhaja iz grških besed *kryptos* – skrit in *orchis* – modo. V času razvoja zarodka se modi nahajata v trebušni votlini. Po rojstvu se do 40. dneva starosti modi skozi ingvinalni (dimeljski) kanal spustita s področja za ledvicami v modnik. Včasih spust mod traja dlje, vendar naj bi do šestega meseca starosti obe modi bili v modniku. Zaostajanje mod v področju trebušne votline, ingvinalnega kanala ali med ingvinalnim kanalom in modnikom pod kožo imenujemo kriptorhizem.

Pojav kriptorhizma

Kriptorhizem se pojavi v približno 1,2% celotne populacije. V 75% primerov se pojavi enostransko, kar pomeni, da se eno modo spusti v modnik, drugo pa zaostane. Zaostalo modo lahko najdemo v trebušni votlini, v področju ingvinalnega kanala, ali pod kožo, med ingvinalnim kanalom in modnikom (v tem primeru ga lahko zatipamo).

Včasih se obe modi nahajata v trebušni votlini. So pa tudi primeri, ko je eno modo v trebušni votlini in drugo v podkožju med dimeljnimi kanalom in modnikom.

Kako kriptorhizem diagnosticiramo?

Večinoma ga diagnosticiramo s palpacijo (tipanjem) mod pri rutinskem cepljenju mladiča. Na otip je celoten modnik čutiti kot prazno vrečko, ali pa tipamo le eno modo. V primeru, da nespuščeno modo ni v trebušni votlini ali globoko

v ingvinalnem kanalu, ga zatipamo pod kožo na poti med ingvinalnim kanalom in modnikom. Nespuščeno modo je ponavadi manjše kot spuščeno. V primeru, da zgodovine psa ne poznamo, lahko opravimo ultrazvočno preiskavo trebuha ali meritve testosterona v krvi po stimulaciji z gonadotropin sproščujočim hormonom ali humanim horionskim gonadotropinom, ki pri intaktnih (nekastriranih) samcih stimulirata dvig testosterona v krvi.

Terapija

Zaradi kontinuirane produkcije hormonov, povečanega tveganja za pojav tumorja na nespuščenem modu in povečane možnosti zasuka nespuščenega moda (v primeru, da se modo nahaja v trebušni votlini), v praksi svetujemo, da na psu opravimo odstranitev nespuščenega moda. Obenem predlagamo, da se istočasno odstrani tudi spuščeno modo. Kriptorhizem je namreč dedna napaka in se lahko prenaša na

potomce. Modo, ki se nahaja v trebušni votlini, odstranimo **z minimalno invazivnim laparoskopskim posegom**.

Laparoskopski posegi potekajo v splošni anesteziji ob spremljanju pacienta s strani usposobljene osebe. Pri tem so v veliko pomoč tudi sodobne naprave za spremljanje življenjskih funkcij.

Pri laparoskopski odstranitvi moda iz trebušne votline naredimo v področju pod popkom dve majhni odprtini velikosti 0,5 za kamero in od 0,5 do 1,0 cm za instrumente (odvisno od velikosti moda). V odprtini fiksiramo kanili, skozi kateri vstavimo kamero in kirurški instrument, ki ga uporabimo za prijem in odstranitev moda.

Za odstranitev moda iz trebušne votline uporabljamo sodobno napravo, ki povzroča minimalne termične poškodbe pri zlepljanju (varjenju) krvnih žil in rezanju tkiva. Po odstranitvi moda trebušno steno in podkožje zašijemo s šivalnim materialom, ki se s časom raztopi.

Pred posegom - označeno modo v podkožju

Kožo zalepimo s tkivnim lepilom. Za razliko od standardnega posega sta reza v področju trebuščka veliko manjša. Za podvezovanje žil ne rabimo šivalnega materiala. S tem se izognemo morebitnim nezaželenim reakcijam na šivalni material.

Med in po posegu so možnosti krvavitve in poškodbe okolnega tkiva minimalne, ker poseg opravljamo pod nadzorom kamere in deset-kratne povečave na zaslonu.

Minimalna poškodba tkiv pomeni minimalno bolečino, kar pomeni minimalen čas okrevanja po posegu!

Modo, ki se nahaja v podkožju ali mošniku, odstranimo na klasičen način.

Posledice kriptorhizma

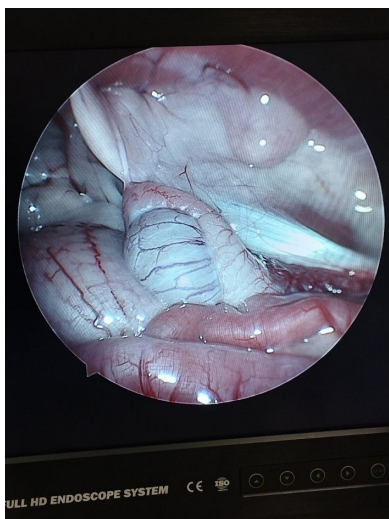
Možnost, da se bo na nespuščenem modu pojavil tumor, je devetkrat višja kot pri modu, ki se nahaja v mošnji. Pri pojavu tumorja Sertolijevih celic samec kaže znake hiperandrogenizma:

- preveč razviti seski,
- povečana pigmentacija kože,
- alopecija (brezdlačnost, večinoma na področju lakotnic),
- prostatitis (vnetje prostate) in
- hipoplazija kostnega mozga (kostni mozeg preneha proizvajati rdeče krvničke in posledično se pojavi slabokrvnost).

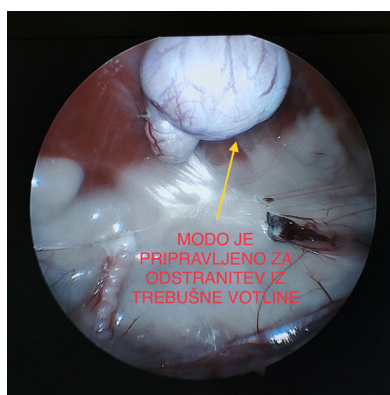
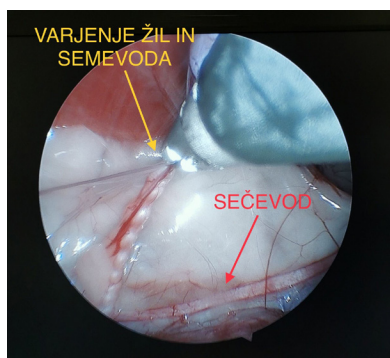
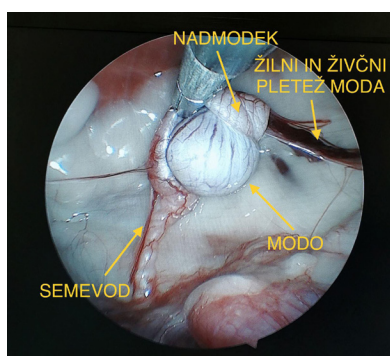
Samec s torzijo moda kaže znake hude bolečine v področju trebuha.

Pri kriptorhidih lahko odkrijemo tudi določene kongenitalne (prirojene) abnormalnosti, kot so:

- luksacija (izpah) pogačice,
- skrajšan ali zavrt rep,
- tetralogija Fallot (življenje ogrožajoča srčna napaka),
- deformacije tarzusa (gležnja),
- mikroftalmija (nenormalno majhe/nerazvite oči),
- ageneza zgornje veke (zgornja veka se ne razvije).

Pogled skozi endoskopsko kamero - modo v trebušni votlini.

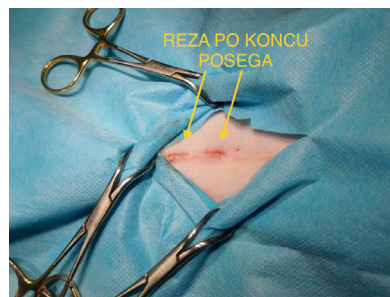

Pojav kriptorhizma

Kriptorhizem se pojavlja pri vseh pasmah psov, vendar so k temu bolj nagnjene toy in miniaturne pasme, še posebej yorkshirski terierji, toy kodri in pomeranci. Od večjih pasem se bolj pogosto pojavlja pri nemških ovčarjih, boxerjih in staffordshirskih bulterierjih.

Ranice po posegu - zgornji ranici pred prepucijem po laparoskopski odstranitvi moda, spodnja ranica v področju dimelj po klasični odstranitvi moda

Normalno spuščeno modo (levo) in nespuščeno modo odstranjeno iz trebušne votline (desno)

emir

kirurgija za male živali

Tržaška cesta 118, Ljubljana
www.emirkirurgija.si

+386 41 71 29 29
emir.mujagic@gmail.com